

Vraag 1 van 3

De contourenbrief doet een voorstel voor de contouren van het nieuwe Klimaatplan. Wat vindt u van deze contouren? Welke onderdelen verdienen extra aandacht en welke onderdelen ontbreken?

Het klimaatplan maakt terecht een relatie met de Planetary Boundaries. In de (beperkte) uitwerking van het plan vind ik van die relatie niets terug. En dat terwijl de ontwikkelingen bij deze andere boundaries, zoals de aanpak de stikstofkringloop, landgebruik en zoet water gebruik, verzuring van de oceaan, biodiversiteit invloed hebben op de CO2 aanpak en omgekeerd.

Daarbij zijn er ook nog de gevolgen van de zeespiegelstijging. Dit alles heeft invloed op de inrichting van Nederland. Ik lees niets over de aanpak om te komen tot een plan voor de inrichting van Nederland.

De CO2 terugdringen leunt zo lees ik vooral op het opslaan van CO2. Ik ben geen expert op dit gebied maar ik hoor dat het opslaan van CO2 in bomen het minst kostbaar en bewezen effectief is (maar dan moeten er wel plekken voor bossen worden aangewezen). Technische oplossingen zijn volgens mij extreem duur en niet bewezen. Beter is het m.i. ook om in te zetten op verminderde uitstoot door verminderd verbruik.

De aanpassingen die nodig zijn vragen om een plan voor de inrichting van Nederland (bij voorkeur verschillende plannen). Dijkverzwaringen, kustwerken en andere aanpassingen zullen veel geld en ook tijd gaan kosten.

In het plan wordt gesproken dat Nederland welvarender wordt. Welvaart in de zin van brede welvaart of welvaart in smalle financiële zin? In financiële zin lijkt het niet dat we welvarender worden, hoge kosten en misschien wel zo hoog dat er binnen de rijksbegroting wel prioritering nodig is (uitvoering van aanpassingen boven de zorg om maar een dilemma te noemen). En dan is er ook nog de bekostiging van schade en aanpassingen in minder ontwikkelde landen en de komst van klimaat-vluchtelingen naar Nederland (en misschien moeten we op de langere termijn zelf wel (binnen Nederland?) verhuizen. Moet daar in het klimaatplan niet al iets over worden opgenomen?

Er wordt gesproken over circulaire economie. Ook een circulaire economie heeft een voetafdruk qua materialen (hoe gaat dat bijvoorbeeld met de groeiende behoefte aan Lithium enerzijds en de beschikbaarheid van dit eindige materiaal anderzijds?) en eindigt ergens in de afvalberg. Beter lijkt me om in te zetten op minder.

Vraag 2 van 3

Welke aandachtspunten heeft u binnen de voorgestelde onderdelen van het nieuwe Klimaatplan?

Er wordt in deze tekst uitgegaan van 1,5 graden opwarming. Van de geluiden die ik hoor is dat zullen we eerder naar 2 graden dan wel 3 graden gaan. Zie ook de reactie van J. Rockstrom op

de COP 28. Dan ziet de wereld er heel anders uit. Het lijkt met goed om met verschillende scenario's en verschillende strategieën te werken.

De huidige economie is gericht op groei. Als we naar minder willen en moeten kan groei niet de weg zijn. Hoe moet die economie er uit zien: Moet een aantal voorzieningen niet (weer) bij de overheid komen te liggen?

Vraag 3 van 3

Welke aandachtspunten en onderdelen mist u in de concept update INEK die volgens u meegenomen zouden moeten worden in de definitieve update?

Zie vraag 1 en 2

Ik mis :

- Behoefte aan rijksbrede aanpak/aansturing. Veel kennis bij de overheid is in de afgelopen 20 jaar wegbezuinigd , in de markt weggezet. Tegelijk overstijgen sommige keuzes het lokale niveau (bijvoorbeeld gemeente Gouda die een wijk aanlegt op een plek waar Hoogheemraadschap tegen is; Hoogheemraadschap adviseerde de gemeente Amsterdam om bij de aanleg van de wijk Houthavens dit gebied 80cm op te hogen. Niet gebeurd en eind 2023 stond het gebied door een storing bij de sluis in IJmuiden en wat veel regen met Amsterdam erbij bijna onder water. Zo zijn er legio voorbeelden)
- Financiële paragraaf (toch enige indicatie van de kosten versus kosten van niets doen)
- Het plan in de tijd gezet